

Sygn. akt IV U 594/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 listopada 2014r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Alicja Romanowska

Protokolant: stażysta Anna Barcikowska

po rozpoznaniu w dniu 3 listopada 2014r. w Elblągu

na rozprawie

sprawy z odwołania H. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

z dnia 30/05/2014 r. znak: (...)

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

I. *oddala odwołanie;*

II. *odmawia adwokatowi T. B. prawa do zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.*

Sygn. akt 594/14

UZASADNIENIE

H. P. wniosła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 30.05.2014r., znak (...), którą to decyzją zobowiązano skarżącą do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 01.01.2013r. do 31.01.2013r. w kwocie 683,67 zł.

W uzasadnieniu odwołania skarżąca podniosła, że wynagrodzenie za grudzień 2012r jej pracodawca wypłacił z opóźnieniem 3 stycznia 2013r, a następnie wynagrodzenie za styczeń 2013 r wypłacił terminowo tj również w styczniu 2013r,co spowodowało, w deklaracji DRA i raporcie RCA za styczeń 2013r wykazano wynagrodzenie, które przysługiwało za dwa miesiące. W ocenie skarżącej nie może ona ponosić negatywnych konsekwencji z tego tytułu, że jej pracodawca opóźnił wypłatę za miesiąc grudzień 2012r .

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. o jego oddaleniu. Pozwany powołał przepisy ustawy z dnia 27.06.2003r. o rencie socjalnej (Dz.U.Nr 135, poz. 1268) wskazując, że ubezpieczona w styczniu 2013r osiągnęła przychód, który powodował zawieszenie wypłaty renty socjalnej.

Sąd ustalił i zważył co następuje :

Skarżąca H. P. miała przyznane prawo do renty socjalnej. Od 6.01.2006r ostatnio decyzją z dnia 14.05.2012r na okres od 4.04.2012r do 31.05.2017r.

/dowód : decyzje k- 10,25,47 – akta ZUS/

Bezsporne jest, że w styczniu 2013r na konto ubezpieczonej wpłynęło wynagrodzenie za grudzień 2012r i styczeń 2013r w łącznej kwocie 3100zł.

Na tej podstawie zaskarżoną decyzją z dnia 30.05.2014r. pozwany zobowiązał wnioskodawczynię do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 01.01.2013r. do 31.01.2013r. w kwocie 682,67 zł.

/dowód : decyzja k. 50 – akta ZUS/

Stosownie do art. 10 ust. 6 ustawy z dnia 27.06.2003r. o rencie socjalnej (Dz.U.Nr 135, poz. 1268) prawo do renty socjalnej zawiesza się

Ust 1 w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego.

-zgodnie z art. 10 ust 6 cyt ustawy prawo do renty socjalnej zawiesza się za miesiąc, w którym zostały osiągnięte przychody, o których mowa w ust. 1-5a, w łącznej kwocie wyższej niż 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego do celów emerytalnych.

Wg Komunikatu Prezesa GUS z 15.11.2012r w styczniu 2013 r kwota odpowiadająca 70% przeciętnego miesięcznego przychodu wynosiła 2457,20 zł .

Definicja przychodu została określona w art. 4 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2007r./ Nr 11, poz. 74) i zgodnie z tym przepisem za przychód rozumie się przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu: zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby, wykonywania mandatu posła lub senatora, wykonywania pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, pobierania zasiłku dla bezrobotnych i stypendium wypłacanych bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy;

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 26.07.1991r. (dz.U.Nr 14, poz. 176 z późn. zm.)o podatku dochodowych od osób fizycznych przychodami, z zastrzeżeniem art. 14-16, art. 17 ust. 1 pkt 6 i 9, art. 19 i art. 20 ust. 3, są **otrzymane lub postawione do dyspozycji podatnika w roku kalendarzowym pieniądze** i wartości pieniężne oraz wartość otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń.

A zatem przychód następuje dopiero wówczas, gdy podatnik otrzymuje pieniądze lub gdy pieniądze pozostawione są do jego dyspozycji, a nie w chwili samego stwierdzenia, że podatnikowi przysługuje należność w określonej wysokości / wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 16.03.2005r, III AUa 2121/04).

Nie budziło więc wątpliwości Sądu, iż skarżąca w spornym okresie osiągnęła przychody przekraczające 70 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

W świetle art.15 ustawy o rencie socjalnej w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio między innymi art. 138 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którym osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu /ust. 1/.

Ust. 2. Cyt przepisu za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się:

1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;

2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Ust. 3. Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się również świadczenia wypłacone z przyczyn niezależnych od organu rentowego osobie innej niż wskazana w decyzji tego organu.

Ust. 4. Nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane, w pozostałych zaś wypadkach - za okres dłuższy niż 3 lata, z zastrzeżeniem ust. 5.

Ust. 5. Kwoty nienależnie pobranych świadczeń w związku z osiągnięciem przychodów, o których mowa w art. 104 ust. 1, podlegają zwrotowi za okres nie dłuższy niż 1 rok kalendarzowy poprzedzający rok, w którym wydano decyzję o rozliczeniu świadczenia, jeżeli osoba pobierająca to świadczenie powiadomiła organ rentowy o osiągnięciu przychodu, w pozostałych zaś przypadkach - za okres nie dłuższy niż 3 lata kalendarzowe poprzedzające rok wydania tej decyzji.

Ust. 6. Organ rentowy może odstąpić od żądania zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, zmniejszyć wysokość potrąceń, ustaloną zgodnie z art. 140 ust. 4 pkt 1, lub zawiesić dokonywanie tych potrąceń na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności.

Powyższa definicja "świadczenia nienależnego" jest odmienna zarówno od obiegowego pojęcia jak też od pojęcia "bezpodstawnego wzbogacenia" określonego w przepisach art.405 i nast. kc.

Aby organ rentowy mógł skutecznie domagać się od ubezpieczonego zwrotu nienależnie pobranego przez niego świadczenia, musi wykazać, że ubezpieczony był prawidłowo pouczony o okolicznościach powodujących zawieszenie prawa do świadczenia.

Wskazać jednak należy, że w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. np. wyroki z dnia 26 kwietnia 1980 r., II URN 51/80 - OSNCP 1980 nr 10, poz. 202, oraz z dnia 10 grudnia 1985 r., II URN 207/83 - PiZS 1986 nr 3, s. 71), stwierdza się, że brak pouczenia świadczeniobiorcy o okolicznościach powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń emerytalnych lub rentowych zwalnia go z obowiązku zwrotu świadczeń pobranych mimo istnienia tych okoliczności, choćby nawet mógł poznać o nich wiadomość z innych źródeł.

Obowiązek pouczenia spoczywa na organie rentowym,

Wnioskodawczyni otrzymując decyzję z dnia 4.04.2006r. /k.10 a.r./ o rencie socjalnej jak w okresie późniejszym decyzje o przedłużeniu świadczenia /k- 25,474/, była jednocześnie pouczona o okolicznościach powodujących zawieszenie renty socjalnej w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu /pkt V pouczenia/. W pkt VI pouczenia wnioskodawczyni została pouczona o konieczności powiadamiania organu rentowego o wszelkich okolicznościach mających wpływ na prawo do renty socjalnej i jej wysokość, w tym o osiągnięciu miesięcznego przychodu. Organ rentowy w pouczeniu odnosił się co prawda do przekroczenia przychodu w wysokości 30% przeciętnego wynagrodzenia /tj wysokości obowiązującej do 31.12.2011r /, ale w ocenie Sądu ta okoliczność nie miała znaczenia w przedmiotowej sprawie. Skoro ubezpieczona miałaby zawiadomić o przekroczeniu przychodu w mniejszej wysokości ,to tym bardziej powinna uczynić to w przypadku gdy osiągała przychód w wyższej wysokości.

Ubezpieczona w trakcie postępowania ,w którym reprezentował ją zawodowy pełnomocnik, nie kwestionowała znajomości powyższych reguł zawieszania wypłaty renty socjalnej, z treści odwołania wynika, że miała wystarczającą wiedzę w powyższym zakresie.

Z tych też względów, w ocenie Sądu, odwołanie skarżącej należało oddalić stosownie do art. 477¹⁴§1 k.p.c.

Zgodnie za § 19 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu koszty nieopłaconej pomocy prawnej ponoszone przez Skarb Państwa obejmują:

- 1) opłatę w wysokości nie wyższej niż 150% stawek minimalnych, o których mowa w rozdziałach 3-5 oraz
- 2) niezbędne, udokumentowane wydatki adwokata.

Zgodnie z § 20.cyt rozporządzenia wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej powinien zawierać oświadczenie, że opłaty nie zostały zapłacone w całości lub w części. W związku z tym, że pełnomocnik wyznaczony z urzędu nie złożył stosownego oświadczenia, Sąd odmówił mu przyznania powyższych kosztów.